

VENDIM
Nr.21, datë 3.6.2011

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Vladimir Kristo	Anëtar i “ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Vitore Tusha	Anëtare e “ “
Sokol Sadushi	Anëtar i “ “
Admir Thana	Anëtar i “ “
Altina Xhoxhaj	Anëtare e “ “
Sokol Berberi	Anëtar i “ “

me sekretare Blerina Çinari, në datë 22.2.2011 mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.akti 48/33 që i përket:

KËRKUES: Alfred Çausi

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Ministria e Drejtësisë, përfaqësuar nga avokatët e shtetit Petrit Kaja dhe Abaz Deda me autorizim.

Zyra e Përmbarimit të Tiranës, në mungesë.

OBJEKTI: Konstatimi i cenimit të së drejtës për proces të rregullt ligjor si rezultat i moszbatimit të vendimit gjyqësor të formës së prerë nr.79, datë 10.6.2008 të Gjykatës së Apelit Tiranë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42 dhe 131/f të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe neni 6 i Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Sokol Berberin, kërkuesin që u shpreh për pranimin e kërkesës, përfaqësuesit e subjektit të interesuar që u shprehën për rrëzimin e kërkesës dhe, pasi diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kërkuesi, Alfred Çausi, ka punuar për 6 vjet si Shef i Sektorit të Përkthimit Zyrtar në Ministrinë e Drejtësisë. Në datën 4.7.2006, Drejtori i Drejtorisë së Bashkëpunimit Gjyqësor Ndërkombëtar në Ministrinë e Drejtësisë (MD) i ka komunikuar kërkuesit dhënien e masës disiplinore “Largim nga shërbimi civil”.

2. Kërkuesi ka paraqitur ankim në Komisionin e Shërbimit Civil (KSHC), i cili, me vendimin nr.651, datë 24.10.2006, ka vendosur: pranimin e kërkesës së kërkuesit, shfuqizimin e aktit të mësipërm, si të pabazuar në ligj dhe në prova, kthimin e kërkuesit në vendin e mëparshëm të punës, pagesën e tij për periudhën e qëndrimit pa punë nga data e ndërprerjes së marrëdhënieve të punës deri në momentin e ekzekutimit të vendimit të KSHC-së.

3. MD-ja ka kundërshtuar këtë vendim të KSHC-së në Gjykatën e Apelit Tiranë. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr.79, datë 10.6.2008, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr.651, datë 24.10.2006 të KSHC-së. Kundër këtij vendimi nuk është ushtruar rekurs. MD-ja ka kërkuar rivendosje në afat të së drejtës së ankimit kundër vendimit nr.79 të mësipërm. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr.376, datë 15.7.2010, ka vendosur rrëzimin e kërkesës për rivendosje në afat. MD ka ushtruar rekurs kundër vendimit të mësipërm, rekurs që ende nuk është

shqyrtuar.

4. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr.95, datë 15.7.2008 ka vendosur lëshimin e urdhrit të ekzekutimit ndaj vendimit nr.79, datë 10.6.2008 të Gjykatës së Apelit Tiranë. Zyra e Përmbarrimit Tiranë ka njoftuar Ministrinë e Drejtësisë për ekzekutimin vullnetar të vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë.

5. Nga MD-ja është bërë padi në Gjykatën e Rrethit Tiranë me objekt “pavlefshmëri të titullit ekzekutiv” (përkatësisht të vendimit nr.79, datë 10.6.2008) dhe pezullimin e ekzekutimit të tij. Gjykata Rrethit Gyqësor Tiranë, ka vendosur rrëzimin e kërkesës.

6. *Kërkuesi*, përpara Gjykatës Kushtetuese kërkon konstatimin e cenimit të së drejtës për proces të rregullt ligjor si rezultat i mosekzekutimit të vendimit gjyqësor të formës së prerë nr.79, datë 10.6.2008 të Gjykatës së Apelit Tiranë, duke pretenduar:

- Zyra e Përmbarrimit Tiranë dhe Drejtoria e Përgjithshme e Përmbarrimit nuk kanë hedhur asnjë hap për të detyruar Ministrinë e Drejtësisë për zbatimin e vendimit objekt kërkesë;

- Zyra e Përmbarrimit, duke qenë hallkë në vartësi të drejtpërdrejtë të Ministrisë së Drejtësisë, nuk ka aftësinë dhe mundësinë reale të detyrojë eprorin e vet në zbatimin e një vendimi për të cilin paraardhësi i tij është fajtor;

- Ministria e Drejtësisë nuk ka ushtruar rekurs për vendimin nr.79, datë 10.6.2008, pra vendimi është i formës së prerë ose përfundimtar dhe nuk mund të ankimohet;

- Pretendimi se Ministria e Drejtësisë nuk ka pasur dijeni për vendimin nuk qëndron. Ky vendim është njoftuar me shkresën nr.549/09, datë 17.8.2009 të Zyrës së Përmbarrimit Tiranë për ekzekutimin vullnetar të vendimit në fjalë.

- Moszbatimi i vendimit të formës së prerë është në kundërshtim të hapur me Kushtetutën, KEDNJ-në dhe legjislacionin në fuqi.

7. *Subjekti i interesuar, Ministria e Drejtësisë parashtron se:*

- Kërkuesi nuk legjitimohet pasi ai nuk ka shteruar mjetet e tjera ligjore para se t'i drejtohet Gjykatës Kushtetuese.

- Në çështjen “Gjyli kundër Shqipërisë”, Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ), ka arsyetuar se kur një vendim gjyqësor konsiderohet përfundimtar ose kur një vendim quhet i formës së prerë. Interpretimi i detajuar i neneve 442 dhe 451 të Kodit të Procedurës Civile (KPC), nën frymën e KEDNJ-së dhe jurisprudencës së GJEDNJ-së, do të orientonte praktikën gjyqësore në drejtimin e duhur, duke vendosur përfundimisht se një vendim konsiderohet i formës së prerë, pasi të ketë ezauruar gjykimin në Gjykatën e Lartë, në rast të paraqitjes së rekursit.

- Ministria e Drejtësisë ka paraqitur rekurs ndaj vendimit të Gjykatës së Apelit i cili deri në këto momente nuk është shqyrtuar.

- Periudha që duhet të merret parasysh si afat i arsyeshëm duhet të fillojë nga data e përfundimit të çështjes në Gjykatën e Lartë.

- Shqyrtimi i rekursit në Gjykatën e Lartë, megjithëse nuk i takon të ndërhyjë në thelbin e çështjes, mund të sjellë pasoja mbi zgjidhjen e mosmarrëveshjes.

- Bazuar në rrethanat e çështjes nuk ka vonesë në ekzekutimin e vendimit gjyqësor.

II

A. *Për legjitimitimin e kërkesit*

8. Subjekti i interesuar, Ministria e Drejtësisë, ka pretenduar përpara Gjykatës Kushtetuese se kërkuesi nuk legjitimohet, pasi ai nuk ka shteruar mjetet e tjera ligjore para se t'i drejtohet Gjykatës Kushtetuese. Ministria e Drejtësisë ka paraqitur rekurs ndaj vendimit nr.376, datë 15.7.2010 të Gjykatës së Apelit Tiranë, i cili deri në këto momente nuk është shqyrtuar.

9. Gjykata Kushtetuese, në jurisprudencën e saj, ka vlerësuar se shterimi i mjeteve juridike nënkupton që ankuesi duhet të shfrytëzojë në rrugë normale mjetet juridike, të cilat janë të përshtatshme, të disponueshme dhe efikase për një çështje konkrete. (*Vendimet nr.6, datë 31.3.2006 dhe nr.27, datë 20.6.2007 të Gjykatës Kushtetuese*). Shterimi i mjeteve të ankimit është

trajtuar edhe nga jurisprudenca e GJEDNJ-së, e cila në çështjen “Qufaj kundër Shqipërisë” është shprehur se ankuesit duhet të përdorin mjetet ligjore, që sipas sistemit juridik të brendshëm, janë zakonisht në dispozicion të palëve dhe të mjaftueshme për të vënë në vend të drejtat e shkelura.

10. Shterimi i mjeteve është parakusht që duhet përmbushur nga ankuesi, i cili para se t'i drejtohet Gjykatës Kushtetuese, duhet të vërtetojë se ka përdorur të gjitha mjetet ligjore të njohura nga ligji dhe të mjaftueshme për të rivendosur të drejtat e shkelura.

11. Gjatë hetimit të çështjes rezultoi se asnjë instancë gjyqësore nuk ka shfuqizuar ose ndryshuar vendimin nr.651, datë 24.10.2006 të KSHC-së, në të cilin urdhërohet subjekti i interesuar, MD-ja të kthejë kërkesin në vendin e mëparshëm të punës dhe t'i paguajë pagën për të gjithë kohën e qëndrimit padrejtësisht pa punë nga momenti i ndërprerjes së marrëdhënieve financiare. Gjithashtu, asnjë instancë gjyqësore nuk ka shfuqizuar ose ndryshuar vendimin nr.95, datë 15.7.2008 të Gjykatës së Apelit Tiranë, i cili ka vendosur lëshimin e urdhrit të ekzekutimit për vendimin e formës së prerë nr.79, datë 10.6.2008, të Gjykatës së Apelit Tiranë.

12. Pretendimi i subjektit të interesuar, MD-së, se kërkuksi nuk ka shteruar të gjitha mjetet juridike me argumentin, se duhet të pritët dhe shqyrtimi i rekursit në Gjykatën e Lartë, është i pambështetur. Gjykata vëren se MD-ja ka ushtruar rekurs kundër vendimit nr.376, datë 15.7.2010 të Gjykatës së Apelit Tiranë, nëpërmjet të cilit është vendosur rrëzimi i kërkesës së MD-së për rivendosje në afat. Nëpërmjet rekursit nuk janë kundërshtuar vendimi nr.651, datë 24.10.2006 të KSHC-së dhe vendimi i formës së prerë nr.79, datë 10.6.2008, të Gjykatës së Apelit Tiranë, të cilat janë objekt i këtij gjykimi për sa i përket ekzekutimit.

13. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson, se kërkuksi ka përdorur të gjitha mjetet ligjore të njohura nga ligji dhe të mjaftueshme për të rivendosur të drejtën e shkelur.

B. Për pretendimin se kërkuksit i është cenuar e drejta për një proces të rregullt ligjor për shkak të mosekzekutimit të vendimit gjyqësor të formës së prerë brenda një afati të arsyeshëm

14. Gjykata është shprehur edhe më parë se ekzekutimi brenda një afati të arsyeshëm i një vendimi të formës së prerë të gjykatës është pjesë përbërëse e të drejtës për një proces të rregullt ligjor në kuptim të Kushtetutës dhe të KEDNJ-së (*Vendimet nr.27, datë 20.6.2007 dhe nr.6, datë 6.3.2009 të Gjykatës Kushtetuese*). Ekzekutimi i vendimit është një element thelbësor i shtetit të së drejtës e i vetë nocionit të gjykimit të drejtë. Asnjë organ shtetëror nuk mund të vërë në diskutim drejtësinë e vendimeve gjyqësore të formës së prerë. Çdo organ shtetëror detyrohet të marrë masat përkatëse për zbatimin e tyre (*Vendimet nr.6, datë 31.3.2006 dhe nr.6, datë 6.3.2009 të Gjykatës Kushtetuese*). Procesi i vendosjes në vend të një të drejte të shkelur përfshin jo vetëm vendimmarrjen e gjykatave, por edhe veprimet konkrete të organeve përgjegjëse të ngarkuara me ekzekutimin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë. Gjykata është shprehur edhe më parë se autoritetet shtetërore nuk mund të përmendin mungesën e fondeve si justifikim për të mos respektuar një detyrim financiar që vjen nga një vendim gjyqësor (*Vendimi nr.6, datë 6.3.2009 i Gjykatës Kushtetuese*). Një vonesë në ekzekutimin e një vendimi mund të justifikohet në rrethana të veçanta, por vonesa nuk mund të jetë deri në atë shkallë sa të dëmtojë thelbin e së drejtës (*Vendimi nr.43, datë 19.12.2007 i Gjykatës Kushtetuese*).

15. Gjykata është shprehur se kohëzgjatja e arsyeshme e procedimeve duhet të vlerësohet në dritën e rrethanave të çështjes dhe duke marrë në konsideratë kompleksitetin e çështjes, sjelljen e aplikantit dhe të autoriteteve përkatëse, si dhe interesin e kërkuksit. Për vlerësimin e kompleksitetit të procedimeve duhet të kenë rëndësi të gjitha aspektet e çështjes, përfshi objektin e çështjes, faktet e kundërshtuara, vëllimin e provave shkresore. Kompleksiteti i çështjes, në balancë me parimin e sigurimit të administrimit të përshtatshëm të drejtësisë, mund të justifikojë kohëzgjatje kohore të konsiderueshme. (*Vendimet nr.6, datë 31.3.2006; nr.43, datë 19.12.2007; nr.6, datë 6.3.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Gjykata rikonfirmon qëndrimin se në një çështje që përfshin përcaktimin e një të drejte civile, kohëzgjatja e procedurave, normalisht, llogaritet nga momenti i fillimit të procedurës gjyqësore, deri në momentin kur jepet dhe ekzekutohet vendimi. Faza ekzekutive

konsiderohet si fazë e mëtejshme e të njëjtit proces.

17. Me qëllim analizimin e sjelljes së palëve në dritën e standardeve kushtetuese, në çështjen objekt shqyrtimi, merren në konsideratë edhe dispozitat e Kodit të Procedurës Civile (KPC) për zbatimin e vendimeve gjyqësore. Këto dispozita sqarojnë procedurat ligjore, të cilat duhen plotësuar për ekzekutimin e një vendimi gjyqësor.

18. Çështja objekt gjykimi nuk paraqet kompleksitet nga pikëpamja faktike ose ligjore, çka mund të justifikonte vonesat apo sjelljen mosvepruese të organeve të ngarkuara nga ligji, MD-ja dhe Zyra e Përmbartimit. Për sa i përket sjelljes (veprimeve) së kërkuesit, Gjykata konstaton se kërkuesi ka vepruar në përputhje me të drejtat e tij procedurale, duke shteruar mjetet ligjore në dispozicion të tij për rivendosjen e së drejtës së cenuar.

19. Zyra e Përmbartimit Tiranë ka bërë “Lajmërim për ekzekutim vullnetar” nr.549/09 datë 17.8.2009. Ministria e Drejtësisë nuk ka ndërmarrë asnjë veprim për ekzekutim. Përmbartuesi gjyqësor, si subjekt procedural në fushën e ekzekutimit, është i pajisur me të gjitha mjetet procedurale që mundësojnë ekzekutimin e titullit ekzekutiv. Gjykata vlerëson se veprimet e kryera nga përmbartuesi gjyqësor kanë qenë të pasuksesshme për shkak të mosushtimit të të gjithë kompetencave nga ana e tij. Gjykata Kushtetuese vlerëson se përballë detyrimit për zbatim të vendimeve gjyqësore të formës së prerë, të gjitha subjektet, qofshin këto private apo publike, duhet të përgjigjen njëjloj.

20. Gjykata vëren se “urdhri ekzekutiv” i lëshuar nga Gjykata e Apelit Tiranë mban datën 15.7.2008. Pra, kanë kaluar më shumë se dy vjet nga data që ka dalë ky urdhër ekzekutimi dhe ai ende nuk është zbatuar. Gjykata vlerëson se MD-ja nuk ka paraqitur argumente bindëse lidhur me arsyet përse nuk është ekzekutuar vendimi gjyqësor i formës së prerë. Argumenti, se periudha nga e cila duhet të fillojë të përlllogaritet afati i arsyeshëm për ekzekutimin e vendimit gjyqësor është nga data kur të përfundojë çështja në Gjykatën e Lartë, nuk qëndron. Asnjë instancë gjyqësore nuk ka shfuqizuar ose ndryshuar vendimin nr.95, datë 15.7.2008 të Gjykatës së Apelit Tiranë, i cili ka vendosur lëshimin e urdhrin të ekzekutimit për vendimin e formës së prerë nr.79, datë 10.6.2008, të Gjykatës së Apelit Tiranë. Gjykata rithekson se afati i arsyeshëm fillon nga data e lëshimit të urdhrin të ekzekutimit të vendimit, i cili është përfundimtar dhe ka marrë formë të prerë.

21. Për sa më sipër, Gjykata Kushtetuese nuk gjen arsye të bazuara që kanë çuar në mosrealizimin e të drejtës së kërkuesit për një proces të rregullt ligjor. Gjykata vlerëson se në çështjen në shqyrtim, Zyra e Përmbartimit dhe MD-ja, i kishin të gjitha mundësitë që gjatë gjithë periudhës nga dita e marrjes formë të prerë të vendimit e në vazhdim të ekzekutimit të vendimit e formës së prerë.

22. Gjykata, në vijim të arsyetimit të mësipërm, në çështjen objekt shqyrtimi, vëren se mosekzekutimi i vendimit të formës së prerë ka sjellë cenimin e të drejtës së kërkuesit për një proces të rregullt ligjor, të parashikuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6/1 të KEDNJ-së.

PËR KËTO ARSYE:

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f dhe 134/g të Kushtetutës, si dhe në nenin 72 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Konstatimin e cenimit të së drejtës kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, si rrjedhojë e mosekzekutimit të vendimit gjyqësor të formës së prerë nr.79, datë 10.6.2008 të Gjykatës së Apelit Tiranë.

- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Vladimir Kristo, Sokol Sadushi, Vitore Tusha,
Petrir Pllloçi, Sokol Berberi, Altina Xhoxhaj, Admir Thanza
Anëtar kundër: Xhezair Zaganjori